Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Psihologie

Testul 8

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică şi toate profilurile şi specializările din filiera vocaţională, cu excepţia profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÉTEL (30 pont)

Írja a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válasz van!

1. Egy nagyon nehéz tárgy emelésekor a súlyemelő izmainak összehúzódása példa az/a:
a. interoceptív érzékelésre
b. proprioceptív érzékelésre
c. exteroceptív érzékelésre
d. vizuális érzékelésre

2. Az előttem lévő papírlap észlelési képe:
a. egyidejű az azt körülvevő tárgyakéval
b. tartalmilag szegény
c. egy panoramikus kép
d. magába foglalja mind a konkrét, mind az elvont tulajdonságokat

3. Egy mértani forma képzetének kialakulásakor, a beszéd mechanizmusai:
a. megakadályozzák a kialakult kép integrációját a gondolkodásba és a képzeletbe
b. mindig egy tartalommal gazdagabb kép kialakulásához vezetnek, mint a mértani forma észlelési képe
c. a kép átalakításának eszközei lehetnek
d. nem játszanak szerepet

4. A serdülő, aki kijelenti, hogy egy performáns telefonra van szüksége, kifejez egy szükségletet
a. amely elsődleges (velünk született)
b. amelynek kielégítetlensége veszélyezteti a testi épséget
c. amely másodlagos (szerzett)
d. amelyet lehetetlen kielégíteni

5. Az emberek elsősorban a következőkben különböznek a számítógéptől:
a. érzelmekben
b. gondolkodásban
c. emlékezetben
d. beszédben

6. Miután egy tanuló helyesen elsajátította az írás készségét, a tanár által tollbamondott meghatározás írásakor:
a. nagymértékben az akaratlan figyelem működik
b. nagymértékben a postvoluntáris figyelem működik
c. nagymértékben az akaratlagos figyelem van jelen
d. nem szükséges, hogy figyeljen

7. A tudatosan kitűzött cél útjában álló akadályt, amelyet akaratlagos erőfeszítéssel kell leküzdeni
- **a.** a személy létének bármelyik pillanatában ugyanúgy érzékeli
- **b.** bármelyik személy, bármely időpontban ugyanúgy érzékeli
- **c.** különböző időpontokban ugyanaz a személy másként érzékelheti
- **d.** az adott időpontban előttünk álló nehézségek objektív értékelésének eredménye

8. A személyiség:
- **a.** radikálisan megváltozik átmeneti vagy véletlenszerű hatások befolyására
- **b.** semmilyen befolyás hatására nem változtatható
- **c.** olyan fogalom, mely kortól vagy fejlettségi szinttől függetlenül minden emberre vonatkozik
- **d.** rendszerjellege van

9. András minden házifeladatot elvégzett az iskola első hetében, de megszidták, mert egyik feladatnál tévedett. A második héten ismeretfelmérőt írt matematikából, minden feladatot helyesen oldott meg, mert figyelmes volt. Azonban megbüntették, mert egy tintapaca volt a felmérő lapon. A tanár által alkalmazott motiváció:
- **a.** pozitív
- **b.** negatív
- **c.** kognitív
- **d.** belső

10. Több mint egy hete, amióta megtudta, hogy felvették az egyetemre, Kálmán vidám és lelkes mindenben, amit csinál, az állapota példája:
- **a.** az érzésnek
- **b.** a pillanatnyi emóciónak
- **c.** a szervi eredetű érzelmi átéléseknek
- **d.** hangulatnak

II. TÉTEL (30 pont)

A.

A bal oldali oszlopban a képzelet eljárásai vannak felsorolva, a jobb oldali oszlopban pedig azokra vonatkozó igaz kijelentések. Írja fel a vizsgalapra a helyes társításokat a bal oldali oszlopban szereplő betűk és a jobb oldali oszlopban szereplő, nekik megfelelő számok között.

a. Összevonás	1. Két olyan tárgy vagy jelenségcsoport összehasonlításából áll, amelyek bizonyos hasonló jellemzőkkel rendelkeznek.
b. Adaptáció	2. Akkor fordul elő, amikor egy új struktúra jön létre két különböző tárgy részeinek vagy elemeinek kombinálásával.
c. Analógia	3. Egy ötlet, elem, működési elv új helyzetekben való alkalmazásából áll.
d. Nagyítás	4. Egy meglévő szerkezet méreteinek módosításából áll.
	5. Valamilyen szerkezet elemszámainak megváltoztatásából áll.

12 pont

B.

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget!

„Az hiszem teljesen nyilvánvaló, hogy a gondolkodás teljesen más terület, mint a beszéd, habár a beszédet a gondolatok kifejezésére használjuk, ugyanakkor a gondolkodás nagyrészéhez feltétlenül szükséges a beszéd közvetítése."

(N. Chomsky)

A fenti szövegből kiindulva válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezzen meg két lelki folyamatot/jelenséget, amelyre a szöveg explicit módon utal! **4 pont**
2. Mutassa be az 1 pontban megnevezett folyamatok egyikének három jellemzőjét! **6 pont**
3. Alkosson egy példát, amelyben a beszéd egyik formáját szemlélteti! **4 pont**
4. Érveljen hozzávetőleg öt sorban miszerint *a megértés a gondolkodás eredménye*! **4 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget!

" Descartes erkölcsi portréja nem követel sok kifejezést. A természeténél fogva betegeskedő filozófusként nem lehetett más, mint egy magába zárkózó ember, mogorva és kissé hipochonder. Ahogyan azt egyes történészek állítják, a fizikai gyengeségének hátterében, ha nem is erkölcsi gyengeség, de egyfajta bátorsághiány állt. Descartes félt mindentől, ami az ő korában a hatalmat jelentette, tehát elsősorban az egyháztól. Nem szeretett volna senkit megsérteni, többször kért engedélyt, és amikor értesült Galilei elítéléséről, hosszú időre lemondott tudományos munkásságának publikálásairól. De a gyengeségének vonásait olyan büszkeséggel viselte, amellyel nem minden filozófus rendelkezik, és amelyet kevesen ismernek el. Descartes, amikor tanításának időtartamáról gondolkodik, nem zárkózik el attól, hogy a múltról beszéljen; mindig "dédunokáinkra" is gondol, attól tartva, hogy túl szigorúnak fogják megítélni őt azért, amit nem tett meg, vagy elégedetten gondol arra, és hálásak lesznek neki az általa megnyitott utakért. Barátságtalan, nem kötődik sajátjaihoz, anélkül, hogy másoknak átadná lelkét, kisértésektől mentesen, vagyis bűneik nélkül, így nem volt jobb dolga, mint egyedül élni. Emberi szempontból az volt érdeme, hogy ezt megértette, és nem választott más életet, mint azt, amelyben meg tudta határozni magának a mértéket."

(Constantin Noica*, René Descartes*)

A fenti szövegből kiindulva válaszoljon az alábbi követelményekre!

A. Nevezze meg C.G. Jung elmélete alapján Descartes temperamentumának típusát! Írjon ki a szövegből két gondolatot/ kijelentést, amellyel az adott válaszát igazolja! **6 pont**
B. Úgy gondolja, hogy Descartes büszke ember volt? Írjon egy érvet a szöveg alapján, amivel válaszát igazolja! **4 pont**
C. A szöveg szerint Descartes *félt mindentől, ami az ő idejében a hatamat jelentette.* Említsen meg két érvet a szöveg alapján, ami ezt az állítást igazolja! **6 pont**
D. Hozzávetőleg fél oldalas terjedelemben mutassa be G.W. Allport elmélete alapján Descartes jellemét, kiemelve a jellemének egy kardinális és két alaptulajdonságát! **10 pont**
E. Fogalmazzon meg egy érvet, amellyel cáfolja azt a kijelentést, hogy *a személyiség tulajdonságai pusztán velünk születettek, a nevelés és a környezet nem járul hozzá a személyiség kialakulásához.* **4 pont**